

Posudek na diplomovou práci Elišky Kaplanové „Planeta Venuše v náboženském systému starověkého Egypta“

Diplomantka si pro téma své práce zvolila velice zajímavé a poměrně neobvyklé téma, které velmi dobře zpracovala. Její vhléd do problematiky je patrný již z přehledného a logicky na sebe navazujícího členění práce.

Z formálního hlediska lze však této magisterské práci vytknout několik bodů. Zaprvé je to zbytečné zařazení oddílu 3.1, který stručně pojednává o jednotlivých obdobích dějin starého Egypta. Podobně také následující část práce (3.2), v níž autorka čtenáře seznamuje s hlavními aspekty staroegyptského náboženství, nemusela mít podobu samostatného oddílu a jednotlivé problémy mohly být zmíněny v příslušných kapitolách. Velmi si naopak cením zařazení kapitoly věnované předovýchodním paralelám a božstvům spojovaných s Jitřenkou či Večernicí (tedy s planetou Venuší) v této oblasti. K drobnějším formálním nedostatkům lze připočítat také nejednotnost přepisu některých odborných termínů či jmen bohů (např. „dolní konjunkce“ a „inferior conjunction“, nebo Re a Ra). S ohledem na čistotu českého jazyka by bylo bývalo dobré dát si více záležet na správném skloňování cizích jmen a pojmů (např. Memfis, Sírius), přestože se v současnosti s nesprávným použitím podobných slov a jmen setkáváme poměrně často (např. Siriuse).

Velmi kladně je třeba hodnotit fakt, že si diplomantka dobře poradila s vícevrstevnou charakteristikou pojetí Venuše (jako Jitřenky a Večernice) ve starověkém Egyptě. Jednak ve své práci zmínila a přiblížila různé roviny, v nichž Egyptané vnímali svět a svá božstva (příroda, kult, mýtus), jednak také dobře rozpoznala fakt, že s Venuší mohou být spojována různá božstva a že toto spojení není exkluzivní a může být nahrazeno (např. vazbou na slunce či měsíc). Vždy je nutno zohlednit především účel a kontext příslušného textového nebo ikonografického dokladu, což diplomantka zmiňuje na str. 53. V tomto ohledu představuje práce E. Kaplanové dobrou příkladovou studii, v níž je možné (na příkladu Jitřenky a Večernice) se seznámit hlavními se základními aspekty staroegyptského náboženství a náboženského myšlení.

Rád bych také vyzdvíhl, že autorka práce nepřijímá názory badatelů nekriticky. Dokáže je nejen zpracovat, ale také zhodnotit, případně dokonce vyvrátit. Takto například správně odhalila slabinu v práci R. Krausse, který bez větších dokladů ztotožňuje Reovo a Horovo Oko.

S přihlédnutím ke všem kladům i drobným záporům této diplomové práce ji hodnotím jako velmi dobrou.

Jiří Janák